NOORD-BRABANDER.

Dicere verum
Quid vetat? HORATIUS.

NOMMER 117. 'S BOSCH. ZATURDAG 28 SEPTEMBER 1833.

Kerkelyke Staat.

ROME.

Mevrouw de hertogin van Berry heeft twaalf dagen alhier doorgebragt. Den 21 augustus, de dag van hare aankomst, werd zij door Mgr. den kardinaal-secretaris van staat gecomplimenteerd. De kardinalen, de buitenlandsche ministers en de roomsche adel gingen haar achtereenvolgende bezoeken. De Heilige Vader zond hijne dagelijks om tijdingen omtrent haar aan den kamermeester te ontvangen. Men heeft gezegd dat de princes, den 23 augustus, den H. Vader te Saint-Louis des Français gezien had, dit is eene dwaling. De prises kon niet op eene voegzame wijze met den zaakgelastigden van Frankrijk, die de eer van die kerk ophield, in dezelve verschijnen. Eerst den volgenden dag heeft zij, zoo als reeds gezegd is, den Heiligen Vader op het paleis het Quirinaal gezien. Mevrouw heeft de voornaamste kerken bezocht, dagelijks de Mis gehoord, gecommuniceerd, zoo wel als haar gevolg, en is tot de heilige tafel genaderd. Zij heeft niet geaarzeld om den heer *Drack* en zijne dochters te ontvangen en met veel goedheid tot hen gesproken. Toen zij heen gingen, zeide zij, de arme man is veel ongelukkiger geweest dan ik, hij heeft de schande van den misslag zijns broeders moeten dragen, hij is een eerlijk man. Ik heb voor het vertrek der princes, aan haar eenen opschriftigen rozenkrans gezonden, met een gesneden edelgesteente, verbeeldende eenen kalvarienberg en waarin eene reliquie van het ware kruis was. De hertogin heeft de armen niet vergeten. Zij is den 3 september vertrokken en is den weg naar Florence ingeslagen met mevrouw *de Podenas* en de graven *Lucchesi* en *de Ménars*. Mijnheer en mevrouw *de Beaufremont* zijn den volgenden dag vertrokken.

Duitschland.

FRANKFORT, 24 *September*.

Uit Zurich wordt van den 17 geschreven, dat in de zitting van den grooten raad aldaar, van den vorigen dag, door den oppersten Fierz, het volgende verandert voorstel tot instructie aangaande het gezantschap bij den landdag was voorgedragen: Dat gezantschap bij den landdag wordt belast, voor het volgende te stemmen: 1°. De stad Bazel zal, in de eedgenootschappelijke kas, binnen drie weken, eene contributie van 4 (volgens anderen van 3) millioenen franken betalen, en zoo wanneer na verloop van den termijn daaraan niet voldaan is, zal een genoegzaam getal troepen tot het verkrijgen van die som in de stad Bazel gelegd worden. 2°. In geval dat van de voormalige zoogenaamde Sarnerstaten een der medeleden van de Zwitsersche conferentie, als gezant naar den landdag gezonden werd, zal dat gezantschap tegen de aanneming hunner geloofsbrieven en daarna tegen hunne toelating zich ten sterkste verklaren, en zullen verklaren, dat zoodanige gezanten van hunne kantons worden teruggeroepen en door andere vervangen. 3°. Het gezantschap zal op de onmiddellijke herziening van het landdagreglement, bijzonder op het houden van de zittingen in het openbaar, en voorts daarop aandringen, dat het presidium en de staatssiem niet aan denen persoon opgedragen blijven. 4°. Het gezantschip zal er op aandringen, dat uit het midden van den landdag eene vaste commissie van petitien worde aangesteld, welke alle loopende petitien zal onderzoeken en derwege voorstellen doen. 5°. Het gezantschap zal op den landdag den voorslag doen, voor het daarstellen van eenen eedgenootschappelijken regeringsraad, naar het getal der bevolking berekend, en eventueel er voor stemmen, dat elk kanton drie afgevaardigden tot eene constituerende vergadering afzende; en dat door deze vergadering nog 22 mannen, vrij uit alle zwitsersche kantons, door openbare keuze beroepen worden. Deze alzoo zamengestelde vergadering zal, zonder eenige instructie, eenen nieuwen bond ontwerpen, en derzelver arbeid onmiddelijk daarna ter aanneming of verwerping aan het switsersche volk worden voorgelegd. — 6°. Het gezantschap zal er op aandringen, dat de landdag het kanton Bazel-landschap, voor zijne dwingherij, waarmede het de reactie-plannen van de Sarnerstaten begunstigde, de warmste dankerkentenis toebrenge, en aan het kanton Bazel-staddeel den grootsten afschuw betuige, wegens deszelfs in Bratteln betoonde zucht tot brandstichting. 7°. Het gezantschap zal zijne stem er toe geven, dat de patriotten in Neufchatel van wegen den landdag, door middel van onderhandelingen, ondersteund worden in hunne bogeerte voor eene algeheele emancipatie van het pruissisch oppergezag. — het zal nader moeten blijken, hoe deze voorstellen, door het voorzitend kanton voorgedragen, in den landdag zullen worden opgenomen.

— Berigten uit Munchengrätz, van den 15 dezer, melden het volgende: «Den 13 des voormiddags, werd voor de alhier zich bevindende vorstelijke personen en hoogstderzelver gevolg door den graaf *Waldstein* eene veldjagt aangelegd, waaraan echter HH. MM. de Keizer en de Keizerin, wegens het opgekomene slechte weder, geen deel namen. Des avonds was er theegezelschap bij Hare Majesteit de Keizerin. Den volgenden dag begaven zich de beide hooge souvereinen, benevens Hunne Koninlijke hoogheden de Kroonprins van Pruissen, de groothertog van Saksen-Weimar en Zijne Doorl. de hertog van Nassau, (den vorigen nacht aangekomen) in de diergaarde van den graef *Waldstein* op de herten jagt. Z. M. de Keizer van Oostenrijk voerde zelf Keizer *Nicolaas* in eene kalesch voor twee persoonen. Eerst om vier uur kwamen de hooge personaadjen van de jagt terug. Des avonds waren dezelve weder op het theegezelschap van de Keizerin. Den 15 hield het te Munchengrätz zich bevindende bataljon jagers kerkenparade, na welke hetzelve zich op het plein des kasteels schaarde en door den Keizer in oogenschouw genomen werd. Daarop marscheerde het bataljon voor de stad en voerde een veld-manoeuver uit, hetwelk Zijne Majesteit de Keizer van Rusland te voet bijwoonde.

— Een wurtembergsch dagblad behelst het volgend berigt van proeven met stroobaksel ter uitblusching van vuur genomen. Daarbij is weder gebleken, dat hetzelve een zeer krachtdadig middel is, niet alleen om vuur dit te blusschen, maar ook om brandbare voorwerpen, zoo als kleedingstukken, koopmansgoederen, oorkonden enz. tegen brand te beveiligen. Bij deze proeven, in het openbaar in bijzijn van vele aanschouwers genomen, werden hoopen stroo, hout, papier, korenschoven, in volle vlam staande, door ettelijke worpen baksel oogenblikkelijk tot de laatste vonk toe uitgeblusscht, zonder dat daarbij het baksel zelf in het minst door het vuur werd aangetast. Hetzelfde gevolg had men, toen men eene pan met brandend vet met baksel bestrooide. En gloeijend gemaakte ijzeren stang in eene mand vol baksel gestoken, ontvlamde dezelve niet, maar verdoofde daarin langzamerhand. Eindelijk werd een kistemak met buskruid bestrooid, benevens eene zak papier, in eenen hoop baksel overdekt, en vervolgens werden over dezen hoop verscheidene bossen stroo aangestoken. Nadat het stroo verbrand was, vond men het daaronder zich bevindende geheel onbeschadigd. — Later heeft men dezelfde proeven met kaf genomen en hetzelfde gevolg gekregen.

— Volgens eene opgave uit Koppenhagen, zou de deensche vloot tegenwoordig bestaan uit 6 linieschepen van 84 en 64 stukken, 6 fregatten van 56 tot 64 stukken, even zoo veel korvetten van 20, zes brikken van 12 tot 17, 6 kotters en schoeners van 8 stukken, waarbij nog 70 kanonneerbooten met 1 tot 2 stukken kanon, zoodat er een eskader met [illegible] stukken in zee kan gaan.

Engeland.

LONDEN, 23 *September*.

Tot op den 11 waren vele duizende menschen in den omtrek van Lissabon aan den arbeid voor het graven van loopgraven en het opwerpen van hinderpalen. Sedert den 11 waren 100 stukken en 15 mortieren in batterij. De linien strekten zich uit van Alcantara tot aan Habregas, een afstand van 12 mijlen.

Alhier ten bureau van Londen had het gerucht geloopen, dat het den generaal *Clauzel* gelukt was, zich in het bezit te stellen van Oporto, welke plaats thans grootendeels van troepen ontbloot is, als zijnde het meerendeel naar Lissabon gezonden. De *Echo* zou dit berigt hebben overgebragt; aan hetzelve werd echter weinig geloof geslagen.

— Onze bladen tot heden den 15 brengen geene andere stellige tijdingen uit Lissabon mede. De laatste die men aldaar ontvangen had, waren van den 12 dezer, en daaruit bleek, dat er tot op dien dag, geen nieuwen aanval op die stad had plaats gehad.

— Gelijk men weet hebben de engelsche kooplieden te Lissabon, ook tot bescherming hunner eigendommen, als ten gunste van de constitutionele zaak, de tusschenkomst van de engelsche zeemagt in den Taag ingeroepen, en om het ontschepen der aan boord zijnde troepen verzocht. Beide, de engelsche gezant en de vlootvoogd, hebben echter, op grond der zoogenaamde onzijdigheid, die Engeland in acht nam, verklaard, in dat belang niet te kunnen treden. Zie hier den eersten brief, welken de gezant, lord *Russel* over deze zaak aan den engelschen vice-consul te Lissabon geschreven heeft:

„Ik verneem op het oogenblik dat de engelsche kooplieden zich dezen morgen aan het hotel moeten vereenigen, ten einde over de geschiktste middelen tot waarborging hunner eigendommen te beraadslagen. Ik verzoek u de vergadering te verzekeren, dat de admiraal *Parker* en ik al wat in ons vermogen is tot derzelver bescherming zullen doen, maar de engelsche kooplieden moeten begrijpen, dat alhoewel Engeland dona *Maria II.* als Koningin van Portugal erkend heeft, het echter niet voornemens is van de strikste onzijdigheid af te wijken. Onze landgenooten zouden dienvolgens, van hunne zijde werkdadig tusschen beide komende, zich van den gedragsregel door hun gouvernement gevolgd, verwijderen en alle regt op het inroepen van deszelfs bescherming verliezen. Wanneer sommigen hunner, door hunnen geestdrift voor de zaak der jonge Koningin vervoerd, van voornemen waren, een werkelijk aandeel aan hare verdediging te nemen, moeten zij daartoe openlijk uitkomen, en hunne namen in uw bureau doen inschrijven, als van de bescherming afziende, welke zij regt hebben van hun gouvernement te verwachten. Maar ik smeek hun deze bescherming niet te misbruiken, door zich met eene worsteling in te laten, aan welke zij in alle opzigten verpligt zijn vreemd te blijven. Want zoodanig te werk gaande, zouden zij te kort doen aan de waardigheid, welke men altijd als het kenmerk der engelsche handelaars in alle werelddeelen, en vooral dergenen, die in Portugal verblijven, opgemerkt heeft. Niet alleen zou een dusdanig gedrag mij, als diplomatiek agent van Groot-Brittanje, in eenen zeer moeijelijken toestand wikkelen, maar ook daarenboven al de eigendommen der engelsche kooplieden op het schiereiland in gevaar brengen.

„Ontvang, enz. *W. Russell.*"

Op het antwoord en de aanmerkingen door de engelsche kooplieden op dezen brief gemaakt, heeft de admiraal *Parker*, aan boord van zijn schip de *Asia*, in den Taag, van zijne zijde geschreven, dat het ontschepen van de engelsche troepen met zijne instructien streed, *uitgezonderd in eenige weinige gevallen*, de britsche eigendommen zou bij echter beschermen. Lord *Russell* had voorts bij eenen tweeden brief zijne gedane verzekeringen herhaald, en gezegd dat reeds een engelsch onderdaan, die tusschen beide was gekomen, bevel had gekregen Portugal te verlaten. — De in dienst van don *Pedro* zijnde engelsche vlootvoogd *Napier* zou hebben verklaard, dat hij ingeval van nood, al zijne matrozen zou doen ontschepen.

Frankrijk.

PARYS, 23 *September*.

Het dagblad de *Tribune*, hetwelk onlangs voor de 8ste maal was in beslag genomen, doch daarvan nog slechts zeven maal gestraft was, is heden voor de achtste maal veroordeeld, en wel tot het maximum der bij de wet bepaalde straf op overtredingen door middel der drukpers begaan, wegens hoon jegens den persoon en het gouvernement des Konings, zijnde eene straf van 20,000 fr. boete en vijf jaren gevangenis. — In den loop der vorige week is onder anderen ook het dagblad *le Renovateur* twee malen in beslag genomen.

— Men wil hier het berigt hebben ontvangen van eenen zwaren brand, die op den 30 en 31 d. in Konstantinopel zou gewoed hebben.

— Op dit oogenblik is een verzoekschrift van de ingezetenen van Saint-Germain-l'Auxerrois in omloop, om de teruggaaf der Kerk te verzoeken; zij betoogen daarin dat de vereeniging der geestelijkheid van de beide parochien in dezelfde Kerk hoofdzakelijk veel moeite en last voor de plegtigheden van doopen, trouwen en begraven te weeg brengt; men hoopt dat het tijdstip gunstig is om eenen goeden uitslag te mogen verwachten.

— Den 2 september hebben twee engelsche vrouwen, in den protestantschen godsdienst opgebragt, in de kapel der Vrouwen van de Visitatie derzelver dwalingen afgezworen. Zij zijn door den Abbé *Faudet*, pastoor van Saint-Etienne-du-Mont gedoopt, die eene korte aanspraak aan haar gedaan heeft. Deze vrouwen zijn *Elisabeth Eugenia* en *Maria Anna Seraphina Colley-Jenks*, dochters van *Timotheus Colley-Jenks*, staalmeester van het graafschap Northampton. De eerste is twintig en de andere zeventien jaren oud. Zij waren onderwezen en voorbereid door den Abbé *Rouvel*, aalmoezenier van het collegie van Vendôme en hadden beide bij de Vrouwen der Visitatie eene retraite gedaan. De jongste heeft op denzelfden dag hare eerste Communie gedaan. Den volgenden dag werden zij door Mgr. den bisschop te Versailles, die haar woorden van godsvrucht toesprak, gevormd. Hare moeder, geboren *Elisabeth Orton*, kondigt het voornemen aan om dat voorbeeld te volgen, en zij zal twee andere jongere dochters naar de Visitatie van Parijs zenden, om aldaar onderwezen en voorbereid te worden. Deze geheele familie toont de gelukkigste gemoedtheden.

— Mgr. *Auvergne*, aartsbischop van Iconium en visiteur-apostoliek van den berg Libanon, is onlangs te Parijs aangekomen. Hij is te Nimes, alwaar hij geboren is, gepasseerd om zijne familie te bezoeken. Hij heeft den 8 september te Saint-Bandille en eenige dagen later in de Kathedrale kerk geofficieerd. Hij moet te Marseille scheep gaan naar de Levant. Men zegt dat zijne zending niet alleen voor de Maroniten, maar voor alle katholijken van Syrie en aangrenzende landen is. De Maroniten maken eene vrij talrijke bevolking uit, indien zij, zoo als men ons verzekert, omtrent een millioen sterk zijn. Maar in Syrie zijn veel katholijken. Zij hebben bisschoppen van hunnen ritus en Mgr. de aartsbisschop van Iconium is belast met die Kerken te bezoeken en daarin eene goede tucht te handhaven.

— Een oud mede arbeider van den abbé *Feller*, de abbé *Burton*, is in de maand junij ll. te Marche, bisdom van Namen, overleden. *Joannes Lodewyk Burton* had aan de *Dictionnaire historique* van *Feller* deel gehad. Hij overkwam gelukkig de stormen der omwenteling, terwijl hij de eendragt handhaafde en zich op het onderwijs der jeugd toelegde. Aan hem is men de herbouwing der kerk van Marche, waarvan hij sedert meer dan dertig jaren pastoor was, verschuldigd. Hij is in den ouderdom van 75 jaren overleden.

— De belgische dagbladen melden het vertrek van twee geestelijken, uit dat land naar de missie der Vereenigde Staten. De heer *van de Poele*, en een kapellaan van Antwerpen zijn, nog zeer kort geleden, uit deze stad naar het bisdom van Cincinnati vertrokken. Zij nemen tien werklieden van onderscheidene handwerken mede; als metselaars, timmerlieden enz., met het oogmerk om niet ver van de woningen der Indianen eene school op te rigten. In het westelijk gedeelte der Vereenigde Staten zijn reeds belgische missionnarissen. Pater *van Quickenborne* bezocht sedert veele jaren de Katholijken van Missouri. De *Annales de la propagation de la foi* hebben meermalen over zijne werkzaamheden en over zijnen ijver gesproken. De eerw. heer *Bockel* is in het afgeloopen jaar te Kentucky aangekomen, ten naasten bij op dezelfde plaatsen, waar van

andere Belg, de eerw. heer *Nerinkx*, godsdienstige gestichten gevormd had. De eerw. heer *van Lommel* is te Saint-Louis aan eene uitteering gestorven; de dood van eenen zoo ijverigen en zoo vurigen missionnaris is een groot verlies voor eene opkomende Kerk. Een jonge Belg, de heer *van Sweevelt*, is in het collegie van Saint-Louis en sticht daarin zeer veel nut. Geestelijken uit hetzelfde land zijn door verschillende Staten verspreid.

— De fondsen waren heden (3 *sept.*) genoteerd: 5 pCt. kont. 102,15; op tijd 102,40; 3 pCt. kont. 75,50; op tijd 75,60; Nap. renten niet genoteerd; Sp. perpet. kont. en op tijd 68¼; 3 pCt. kont. 40¼; op tijd 40⅝; Cortes 16¼.

Belgie.

BRUSSEL, 25 *Augustus*.

In de zitting van afgevaardigden heeft de heer *Jullien* gevraagd of het waar was, dat de conferentie van Londen was uiteen gegaan of onbepaald hare bijeenkomsten geschorst had, en welken invloed dit op de belgische zaken kon hebben. Daarop heeft de heer *Nothomb* verklaard, dat, toen hij op den 6 dezer verzekerde, dat de conferentie niet was ontbonden noch gescheiden, zij hare werkzaamheden voortzette in afwachting op antwoorden, die uit 's Hage waren gevraagd; dat sedert die antwoorden aangekomen zijn, doch niet aan het verlangen hebben voldaan; dat toen het schorsen der onderhandelingen noodig is geworden, en dat de conferentie op het eind der vorige week eene laatste bijeenkomst gehouden heeft, waarvan de uitslag nog niet bekend is; doch dat het waarschijnlijk is, dat daarin eene acte is opgemaakt, waarin de redenen der schorsing vermeld worden, en dat het gouvernement die acte verwacht om te oordeelen, of het al dan niet daarvan kennis aan de kamer kan geven.

— Onze buitengewone gezant bij de italiaansche hoven graaf *Vilain XIIII*, is op zijne terugreis voor eenige dagen te Parijs gekomen.

— De tweede september feestdag is volgens de bepaalde orde als de eerste afgeloopen. Ten half twaalf ure is in de Gudule kerk, in tegenwoordigheid van HH. MM. en de voornaamste autoriteiten, de lijkmis ter gedachtenis van de gesneuvelden gevierd en is daarop de stoet, met den Koning en Koningin aan het hoofd, naar het martelaarsplein gegaan, heeft het plein rondgewandeld en zich eenige oogenblikken bij het monument opgehouden; daarop zijn HH. MM. naar Laeken terug gekeerd.

— Zaturdag heeft in de kamer der vertegenwoordigers de heer *de Smet* van den doorbraak in den dijk van den polder van den grooten Doel gewag gemaakt. Hij heeft gezegd, dat hem uit St. Nicolaas geschreven was, dat de hollandsche bezetting van Liefkenshoek eenen uitval gedaan en den dijk doorgestoken had, en heeft verlangd van den minister van binnenlandsche zaken te vernemen, of de zaak zich in de daad aldus had toegedragen. Die minister heeft daarop geantwoord, dat werkelijk den vorigen dag eene opening in den dijk was ontdekt; doch dat hij niet te weten had kunnen krijgen, of zij door de Hollanders was gemaakt, dat waarschijnlijk scheen, of door een toeval of door een dier natuurlijke ongelukken, welke in dezen tijd van het jaar zoo menigvuldig zijn. Hij verzekerde, dat alle middelen in het werk gesteld werden om het kwaad te stuiten, en dat men reeds volgens berigten dien ochtend bij het inkomen geslaagd was meester van de inundatie te worden en ijverig aan het dicht maken van het gat werd gearbeid.

De heer *Legrelle* wilde, dat men den minister van oorlog ook zou hooren en van hem afvragen, of de noodige maatregelen wel genomen waren om het doorsteken van den dijk te beletten. Eindelijk werd, op voordragt van den minister van justitie besloten het behandelen dezer zaak tot den volgenden dag uit te stellen, ten einde nadere berigten te kunnen inwinnen.

Maandag nam de minister van oorlog het woord, om de gevraagde opheldering en te geven; en drukte zich aldus uit:

»De dijk, die den geinundeerden polder van Gallooshoek van dien van den Doel scheid, welke laatste tot op heden bewaard was gebleven tegen de inundatien, door de Hollanders rondom het fort Liefkenshoek gemaakt, is in den nacht van den 20 op den 21 dezer doorgebroken en het water, dat door dien dijk gekeerd werd, heeft een gedeelte van den polder van den Doel overstroomd.

»Zoodra de generaal *Buzen* hiervan onderrigt was, begaf hij zich in allerijl naar den Doel en zond troepen derwaarts, om de schade van de overstrooming door het leggen van eene bedijking te stuiten.

»Die dijk is gedurende den 21 en 22 hersteld en het gat was zondag avond geheel digt; maar ettelijke bunders land zijn onder geloopen en de oogst, die daarop stond, verloren of bedorven; ook zal men eenige dagen noodig hebben om het water, dat in den polder van den Doel doorgedrongen is en het schoonste gedeelte daarvan geïnundeerd heeft, op te ruimen.

»De oorzaak van deze gebeurtenis is nog onbekend.

»De generaal *Buzen* had den 21 aan den bevelhebber van het fort Liefkenshoek gevraagd om in de inundatie rondom het fort, bij den vloed, geen water in te laten, ten einde het werken aan den ringdijk te bevorderen; doch die bevelhebber heeft aan dit verzoek niet voldaan, en in plaats van zijne sluizen digt te houden, heeft hij die open gezet en het water 13 duim doen wassen. Hij heeft geantwoord, dat de opperbevelhebber der forten, de zaak niet op zich kunnende nemen, deswege om orders naar 's Gravenhage zou schrijven.

»Ook is bevonden, dat in den avond van den 20 dezer, eenige uren vóór de doorbraak, de Hollanders het inundatiewater 38 duim boven de gewone hoogte hebben doen rijzen.

»Ik heb order gesteld, dat er onderzocht zal worden naar de oorzaak van dit ongeluk, en tot de daadzaken wel en deugdelijk gebleken zijn, zal de kamer de redenen begrijpen, die mij nog niet toelaten de vermoedens bloot te leggen, die deze gebeurtenis doet geboren worden.

»Ondertusschen is het thans gebleken, dat de bevelhebber van het fort Liefkenshoek geweigerd heeft het verzoek van den generaal *Buzen* in te willigen, op grond, dat hij verpligt was deswege orders in 's Hage te vragen.

»De Opperbevelhebber der forten Lillo en Liefkenshoek in de eerste dagen van junij, na de ratificatie der conventie van Londen van den 21 mei gevraagd hebbende, om met gemeen overleg de grensscheiding van die beide forten te bepalen op de dijken, tot welke de bezetting toegang heeft, ten einde de twisten te vermijden, welke met de posten der belgische troepen ontstonden, zoo werd maandeling goedgevonden, dat er van weerszijde grenspalen zouden gezet worden; en de dijk van den Doel, die doorgebroken is en regtlijnig loopt met den grooten dijk van de Schelde, bevindt zich buiten de grenzen, aan de hollandsche bezetting van het fort Liefkenshoek toegekend. Dus moest deze geen voortgang hebben tot dien dijk en moesten de belgische troepen, in het dorp den Doel gekantonneerd, posten uitzetten om den dijk in het oog te houden.

»Na het sluiten van deze overeenkomst hebben wij een gedeelte der troepen, die op den linker-oever van de Schelde stonden, ingetrokken en er slechts observatie-posten gelaten waarvan die, in het dorp den Doel gelegd, den dijk moest gadeslaan, in welke de doorbraak plaats gehad heeft. Nu zal het rapport van dien post bij het onderzoek bekend worden.

»Aan den ijver en trouw der vijf compagnien infanterie, die de bevelhebber der troepen op den linker-oever des ochtends van den 21 heeft kunnen bijeen brengen, en aan de komst van van eene compagnie sappeurs-mineurs heeft men het spoedig herstellen van den ringdijk te danken. Hun gedrag verdient grooten lof. De generaal *Buzen* heeft de grootste activiteit getoond en nieuwe troepen gezonden, om rondom de inundatie, die meer dan zeven duizend ellen in den omtrek groot is, de strengste waakzaamheid in acht te nemen. Ook wordt het onvermijdelijk, dat het bestuur der bruggen en wegen die ringdijken op sommige plaatsen versterke, ten einde de kracht van het inundatie-water bij ruw weder te keeren.

»De doorbraak in dezen dijk en de overstrooming van den polder van den Doel, die daarvan het gevolg moest zijn, was in niets dienstig voor de defensie van het fort Liefkenshoek, en dus moet men haar toeschrijven aan kwaadwilligheid, bijaldien zij niet door een eenvoudig toeval veroorzaakt is.

»Dit moet uit het onderzoek blijken, dat ik bevolen heb en dat de generaal *Buzen* laat maken, ten einde alle mogelijke inlichtingen aan te wenden, om met zekerheid de daders te ontdekken van deze nieuwe schending van het regt der volkeren gedurende eenen wapenstilstand, die van weerszijde erkend en door de Mogenheden, welke de bepalingen der conventie van 21 mei vastge-

steld hebben, gewaarborgd is. Volgens de berigten, die ik staande deze vergadering ontvangen heb, wordt het onderzoek voortgezet en zal ik binnen vier en twintig uren aan de kamer nieuwe bijzonderheden kunnen mededeelen."

Nederlanden.

'sHERTOGENBOSCH, 27 *September*.

Volgens het bepaalde bij het stedelijk reglement zijn door de stemgeregtigde burgers tot kiezers benoemd:

De heeren *H. de Wys*, lid der provinciale staten; *A. F. Mulders*, lid van den stedelijken raad; Mr. *L. Fredrichs*, lid der provinciale staten; Mr. *J. L. A. Luyben*, lid van de tweede kamer der staten-generaal; *T. Somers*, lid van den stedelijken raad; *H. Rovers*, fabrickant; *J. B. van den Dries*, lid van de regtbank van koophandel; *F. van Gulick van den Biggelaar*, lid van den stedelijken raad; Doctor *A. Balsius*, lid van het provinciaal geneeskundig bestuur; *J. T. Luyken*, en *L. A. van Miert*, plaatsvervangende regters bij de regtbank van koophandel; *J. A. Sweens*, koopman.

— Z. M. de Koning heeft tot president van de regtbank van eersten aanleg te Breda benoemd mr. *C. J. van Heusden*, griffier bij de regtbank van eersten aanleg te 's Bosch, en tot president van de regtbank van eersten aanleg te Eindhoven mr. *M. A. J. van der Beken-Pastiel*, thans regter in dezelfde regtbank.

— Uit 's Gravenhage wordt het volgende gemeld:

"Er hebben in de laatste dagen wederom drukke kabinetsraden plaats gehad, waarin over de staatkundige aangelegenheden is gehandeld. Het schijnt, dat het ten gevolge daarvan is dat in weinig afgeloopen nacht wederom een ambtenaar met depeches naar Londen is vertrokken. Omtrent den stand van zaken is niets bekend, doch daar er weinige aanstalten tot het vertrek van den heer *Verstolk* gemaakt worden, en alles Zr. Exc. voortdurend verblijf alhier schijnt aan te duiden, zoo verwacht men niet dat de onderhandelingen te Londen spoedig zullen worden hervat, te minder daar nu ook vorst *Talleyrand* die stad heeft verlaten, en de conferentie met er daad geacht kan worden uiteen te zijn gegaan."

— Eenige dames hebben te Rotterdam het plan ontworpen, om eene loterij van verschillende voorwerpen daar te stellen, welker opbrengst geheel alleen zal strekken, ter verzachting van het lot dier ongelukkigen en weezen, welker ouders het slagtoffer der cholera zijn geworden.

— In de verlopene maand zijn door het kanaal van Vooren gevaren 336 schepen, waarvan 139 uit zee komende en 113 naar zee gaande.

— Uit Petersburg wordt, onder dagteekenieg van den 14 dezer, het navolgende gemeld:

"Ten einde de haring-visscherij in nieuw Rusland te bevorderen, heeft de minister van financien een in dit vak ervaren Nederlander, *G. Wey* genaamd, ontboden, en naar den gouverneur-generaal van dat gewest gezonden. Hij zal aan de visschers de noodige onderrigtingen omtrent de vangst en het inzouten der haringen geven."

— Men leest in een duitsch dagblad het volgende:

"De veroverlingen, welke de Engelschen op de eilanden der zuid-zee maken, gaan met eenen buitengewonen spoed. Men verzekert dat de missien op de eilanden der Vrienden (Tonga, enz.) in Engeland bevel zijn om de werkzaamheden van vredesregter uit te oefenen, en dat alle engelsche onderdanen, welke zich aldaar nederzetten of er aanlanden, zich onder hun regtsgebied bevinden.

"De eilanden van Bonin, welke zeer geschikt zijn voor den handel met China en voor de uitrusting der schepen welke op walvisch-vangst uitgaan, om zich Sperma-Ceti aan te schaffen, zijn onlangs door de Engelschen gekoloniseerd. In het toekomende zal een engelsch oorlogschip bij de eilanden der zuid-zee gestationneerd worden, ten einde jaarlijks de verschillende geslachten te onderzoeken en aan dezelve, in geval van nood, onderstand te kunnen geven.

"De invloed der engelsche missien strekt zich, door den geheelen Archipel der zuid-zee, met eenen ongelooflijken spoed uit. Overal hebben zij drukpersen, en op een groot gedeelte der eilanden, manufacturen.

"De handel groeit, door de geheele zuid-zee op eene buitengewone wijze aan. Te Woahou, een der Sandwich's-eilanden, landden in het jaar 1831, 120 schepen, waaronder 30 engelschen, 85 amerikanen en 5 aan andere natien toebehoorende, geroeid zamen op 37,179 tonnen. Het eiland bezit te Honalulu eene haven met eene werf, waar de schepen spoedig kunnen gekalefateerd worden. In december 1831, werden aldaar, binnen den tijd van 5 dagen, twee schepen, elk van 180 tonnen, gerepareerd, gekalefateerd en met koper beslagen.

"Het eiland Manü, in dezelfde groep, wordt even sterk bezocht; op het einde van december 1831, bevonden zich aldaar 53 schepen te gelijk voor anker. De inboorlingen bezitten eene kleine marine van 11 schepen, zamen geroeid op 630 tonnen; de vreemdelingen hebben er 14 schepen, van de haven van 1863 tonnen."

BEREDMAKINGEN.

46 °° Een LOOIJERSGEZEL, tegen goed dagloon, werk verlangende, kan zich ten eerste vervoegen, bij *LEON. VERMEER*, Leerlooijer op den *Vugterdijk* te 's Bosch.

PRIJZEN DER GRANEN.

'sHERTOGENBOSCH, 26 *September*.

Tarwe,	*het nederlandsch mudt*	f 0.00 à 0.00
Rogge,		" 5.33 à 5.82
Boekweit,		" 3.91 à 3.35
Haver,		" 2.33 à 2.68

Het nederlandsch pond boter. . . . . à 0.00
De drie nederlandsche ponden roggebrood . . . . . à 0.00

BEURSPRIJS DER EFFECTEN, TE AMSTERDAM.

DONDERDAG, *den 26 September*.

	Laagste koers	Hoogste koers	Koers 4½ uur
NEDERLANDEN. pCt.			
Werkel. Schuld. 2½	48⅜	48 1/16	48⅜
Dito dito . . . 5	92⅝	92¾	92 11/16
Uitgeteilde dito . . .	2 5/16	do	2 5/16
Kansbiljetten dito . .	21 1/16	21⅛	21⅛
Amort. syndik. 4½	85¼	85 1/16	85⅛
Dito, dito . . 3½	69½		
Schatk.-bilj. . . . 6	101⅞	102	
Oorlogstasten . . . 5	99 6/16		
Leening 1822. . . 6	100 4/16		
Handel-Maats. . . 4½	93⅜		
FRANKRIJK.			
Inschr. Grootb. . 5	75 13/16	75⅞	75 13/16
ENGELAND.			
Dito per 1/2 Eng. . 3			
SPANJEN.			
Perpet. Amst. . . 5	66 1/16	66	
Dito 1000 . . . 3	41¼	41⅜	41 7/16

	Laagste koers	Hoogste koers	Koers 4½ uur
SPANJE. pCt.			
Gest. bij *Ouvrard*. 4	51¾		
Uitgest. 3 pct. Sch. 5			
Oort. Bgrs. Lond. 5	14 7/8	14 5/16	
NAPELS.			
Certificat *L. et B.* 5	86 5/8		
Dito *Falc et C.* . 5	85⅜		
Leen. Lond. *R.* . 5			
RUSLAND.			
Obl. *Hope* 1798/1816 5	100½	100⅝	100⅞
Dito dito 1822/29 5	100½	101⅞	101⅛
Cert. dito 1831 5	91⅞	92	92
Obl. te Londen . . 5			
Certif. te Hamb. 5	92½		
Inschrijv. Assig. . 6	68¼		
Certificat dito. . 6	66		
POLEN.			
Aand. Loot. fl. 300	103¾		

	Laagste koers	Hoogste koers	Koers 4½ uur
PRUISSEN. pCt.			
Aand. loot. R. 50 .	90		
OOSTENRIJK.			
Dito dito *f* 100 .	6 8/8		
Dito dito - 250 . 2½	4 6/8		
Metaliek 5	91¼	91 11/16	91⅛
Dito Lond. gen. . 5	91¼	3/16	
Dito 2½	49¼	49⅞	
Ween. B. *Goll et C.* 5	95	95⅛	
Dito 4	81⅛		
Cert. Staats. dito 2½			
Ween. Bancoact. . 5			
DENEMARKEN.			
Leening te Lond. 3	53¼		
BRAZILIEN.			
Dito *Rotschild*. . 5	66		
GRIEKENLAND.			
Dito te Londen. . 5			

Koers van het Geld: Beleen. en Prol. 2½ p.Ct.

Te *'s Hertogenbosch*, bij de Geb. *LANGENHUYSEN*, Drukkers en Uitgevers.